

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
8 cor., $\frac{1}{4}$ an 5 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fiecare apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oră 12 fl., a treia
oră 10 fl.

Tot ce privește foia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
in
Blaș.

Foie bisericească-politică.**Anul XIV.****Blaș 7 Maiu 1904.****Numărul 19.**

În preajma Sinodului.

Numai câteva zile mai sînt pîna la sinodul arhidieceșan. Cît de mult dorit și cît de binevenit e acest sinod toți o știu. Credințioșii noștri, cari oare cînd erau așa tare legați de biserică și de instituțiunile ei, cît nici moartea nici necasul, nici primejdiile, nici greul vieții nu i-aș putut abate de la învățăturile ei, azi ici colo, uni par aș fi pierdut credința, iar moravurile bune și traiul simplu, cari le-au îndulcit amarul vieții sute de ani, — is părăsite și locul lor pe zi ce merge îl ocupă luxul, beția, desfrăul, cearta și procesele.

Acestea rîntăți și păcate cu nimic nu se pot asemîna mai bine și mai nimerit ca cu filoxera, care incuibată fiind odată în o vie, aduce pierirea vieii. Așa e și cu ori care parochie, dacă s'a incuibat în ea păcatele de mai sus, mai mult nu e parochie după voia lui Dumnezeu, ci încet încetîșor devine cuibul pocăitismului și a neconfesionalismului, din cari se regrutează luptătorii socialiști, pe a căror stindard e scrisă nimicirea bisericii.

Noi preoții, după voia Mîntuitorului, trebuie să fim sarea cu puterea ei conservătoare. Ast fel datorî sîntem în tot timpul și cu toată ocaziunea a ne însuși acea putere după timp și împrejurări.

Timp nimerit și ocaziune binevenită e întrunirea preoților noștri în sinodul arhidieceșan de acum, ca se cerce după cauza, pentru care în parochiile noastre nu se înființază reuniunile religiosomoralî, de educațiune, de ajutor împrumutat și altele asemenea, de cît cu puține excepțiuni. Înființarea acestor reuniuni e decretată în conciliile noastre provinciale și în sinoadele anterioare, știindu-se că numai pe calea lor mai putem conserva pe credințioșii noștri

în credință și să-i abatem de la povârnișul decădinței, spre care încep a înclina în lipsa unei ocupațiuni mentale ce le lipsesce.

Ca să se poată face ceva în această privință, după a mea părere, mai întăiu e lipsă de introducerea unei discipline și de organizarea parochiilor, despre cari am mai vorbit odată — paremi-se în anul trecut — cînd a fost vorba despre controla învățămîntului în școlile noastre poporali. Ori ce corporațiune numai prin disciplină și cu un cîmp suficient de inactivare a decisiunilor sale poate prospera. Pe lîngă aceea o disciplină dreaptă ne-ar face se suportăm greul vieții mai cu răbdare, iar organizarea parochiilor ne-ar ajuta cît de cît și la îmbunătățirea stării noastre materiali dorită atîta de mult.

Strigătul de alarm și de durere auzit mai în iarnă din mijlocul preoțimei noastre e foarte legitim. Dar se nu creadă nimeni, că cu ajutorul ori cu congrua de la stat, ne vom ferici pe noi, biserică și pe credințioșii noștri români. Interesele materiali fiind nedespărțite de celea spiritualî — pe cum în omul viu, corpul e nedespărțit de suflet, acelea numai în jurul acestora se pot căuta și afla. E drept că credințioșii noștri încă contribuiesc în vistieria statului, iar noi preoții gr-cat. chiar așa lucrăm la susținerea statului, ca ori cari din amplexiunii sîi civili, și pe cum din aceea vistierie sînt împărțășiți preoții altor confesiuni, ar fi drept și ecuitabil să ne împărțășim și noi. Considerînd însă împrejurările excepționale între cari se află de present patria noastră, după a mea părere, ar fi cu mult mai bine să ne luăm ori ce cuget de la ajut și congrua de stat. Sêraci sîntem nu-i vorbă, cît mai sêraci nu putem fi. Iar fondul subsidiar, destinat pentru preoții sêraci, dacă s'ar augmenta cu cotisațiuni anuali din partea

noastră după putere, din cassele parochiali cum și din alte isvoare, ne-ar putea ajuta puțin. Căci un ajutor cît de mic de la ai tîi, tot de una îți cade mai bine, de cît un ajutor mare de la străini, cari dacă îți dau, nu de dragul tîi și-l dau. În urmă mai bine să fim sêraci și se avem libertatea acțiunii în interesul credințioșilor noștri, de cît să avem un traiu neatârnat de ei, prin ce numai le-am mări amarul vieții lor chinuite, vîzându-se lipsiți de ultimul ajutor și mîngăiere, ce le-a mai rîmas.

Acestei modeste păreri individualî i-am dat expresiune, ca unul care de cînd ajutorul se distribuie după bunul plac al Domnului ministru de culte, cu ajutorul organelor subalterne de la administrațiua civilă, n'am fost împărțășit din el nici odată, fără să simțesc ceva scădere; m'am incredințat in se cît de neconsequenți sîntem noi preoții strecurînd țîntariul și înghitînd cîmila.

În sinodul de acum 5 ani, — după ce prin articlul de lege XIV—1898 am fost eschiși de la congrua de stat, s'a decis ca ajutorul numai așa să se primescă, dacă guvernul îl va oferi fără condițiuni umilitoare pentru cler. Întru adevăr era sub demnitatea preoților aș primi bani numai pe lîngă cuitanță vidimată de fisolgăbirău, cu care, ca și cei alalți cetățeni, avem afaceri numai curat civili. Dar tot atîta, dacă nu încă și mai puțin, e sub demnitatea clerului practica distribuirei ajutorului. Spre dovedirea acestui lucru aș putea aduce multe argumente, voi u amintî in se numai doauă din celea mai însemnate: disciplina și solidaritatea dintre frați.

Ce se ține de disciplină la noi e ca și cînd fie care e în drept să facă ce vrea. Cu toate aceste se consideră nu atîta faptele, cît mai mult oala cu laptele — după zisa oare cui. — Ceea ce n'a putut și nu poate avea altă urmare, de cît nimicirea solidarității dintre frați, căci oameni sîntem toți.

Aducem la cunoșcința Onoraților Domni Preoți, că edițiua vechie din

Liturgier s'a epuizat, și s'a pus sub tipar o nouă edițiue.

Acéstora am crezut de lipsă să le dau expresiune publică înainte de înerea sinodului, că eu așa simțesc și cu mine alți mulți confrați preoți; pentru aceea semnez.

Al. Barbulescu.

În ajunul sinodului.*) Abia câteva zile ne mai despart de sinod. Întrânsul se vor aduna reprezentanții noștri, ai preoțimeii, ca să desbată în unire cu venerabilul cap al Archiepiscopiei și cu sfinții lui luminați asupra sortii noastre mai întâi și apoi și asupra altor chestiuni foarte importante, cari așteaptă grabnică rezolvire. Dacă timpurile de până acum au pretins vre odată procedură energică și resolută, dacă s-au pertractat vre odată obiecte de mare însemnătate în asemenea adunări, atunci lucrurile, ce acum sînt pe tapet, ca nici când altă dată, se impun cu elementară forță celei mai bine chibzuite deslegări, de la care va depinde, ca de la un principal motor, viitoarea însănătoșare a vieții noastre, care boalește foarte greu și e pornită pe calea descompunerii.

Să fim înțeleși! Și preoțimea noastră, ca ori și care altă clasă din lume, trebuie să fie mulțămită în ce privește situația ei materială, căci numai de la oameni mulțămiți să poate aștepta muncă spornică și perseverantă în cariera sa, care mai ales în

*) Continuăm la acest loc cu dorințele preoțimeii față de sinodul arhiepiscopal. Nu ținem de dată asta să ne pronunțăm, lăsăm libertate confracțiilor noastre, ca să spună ce au pe inimă, pentru ca astfel să se știe de ce gânduri sînt frământați cei din provincă.

timpurile actuale este, cea mai grea, ostentivă și necunoscută. Au trecut zile de ani de când factorii chemați a ne face și nouă dreptate, s'au scapat cu binișorul de noi sub deosebite tertipuri, în care timp însă alții s'au știut împinge înainte și s'au știut face indispensabili, iar noi am rămas ca să adunăm ostentivile și ale altora, plângând soarta noastră mășteră, și trebuind să înghițim gol tot de atâtea ori, de câte ori alții râdeau de a noastră *sacra simplicitas*.

Ei bine! Păharul este plin. Nici un moment de pierdut nu mai avem. E ne mai pomenită sub soare atâtea paciență, care e mărghinășă cu lașitatea. Noi dăm și facem aceea ce ni-se cere, tuturor toate ne facem, dar la rândul său pretindem și noi, ca să ni-se facă nu hotărări, ci dreptate, sfință dreptate, căci sîntem — credem — și noi ceva în această patrie, avem și noi — credem — un rol, care bine îl știu cei de sus, dar s'au făcut a nu ști, căci au văzut proverbiala noastră indulgență, care indulgență însă rănește inimile noastre ale preoților, ale văduvelor noastre și ale orfanilor noștri, cari rămân ca copiii ai nimărui, fără de nici un rost, siliți fiind a-și uita de memoria taților lor, cari au știut atât de puțin să strige a li-se face și lor dreptate în lumea aceasta.

Iată deci ce trebuie să facă sinodul arhiepiscopal ce se va întruni la Blaș: Să decidă și să mijlocească fără de amânare sistemizarea de la stat a salariilor preoțimeii noastre pe temeiul conșcrierii venitelor făcute în 1896 așa pe cum altor confesiuni li s'a făcut, indiferent de ori ce considerațiune față cu catolicii unguri.

Ori doar nu va fi mai bine, chiar din punctul nostru de vedere, a se mijloci sistemizare cum se cuvine, și în mod uniform

pentru toți; de cât a se mai tolera vânătoarea după grații și ajutoare, care în timpul din urmă s'a încuibat în preoțimea noastră? A se tolera această procedură și pe viitor — și cine va putea să o delătore, afară de regularea dotațiunii în cale legală? — este egal cu suiciderea noastră proprie. Câte nu s'ar putea spune pe tema aceasta? Dar e de ajuns atât. Acum nu de vorbe avem lipsă, ci de fapte. Ceară veneratul sinod de la noi ajutor, sau sprijin, sau aderență, sau ori și ce la rezolvirea cauzei, și noi vom da tot ce avem, căci simțim și noi ceva în pieptul nostru, și vrem și noi să ne știm la o parte odată cu cestiunea propriei noastre onori și existențe.

Iată ce dorim noi cei de pe acasă. O spunem verde și sincer, căci așa o simțim și câte odată e bine să nu impenăm cu frase lucruri, cari trebnesc știute oblu, cum se cade. Asta mai întâi.

Bârseanul.

Unirea Românilor Macedoneni cu biserica Romană.

(Continuare.)

Chirotonisirea preoților Români, în Macedonia.

Ca culme, la cele ce am relevat, în privința atitudinii dușmănoase a înaltului cler grec, față de elementul românesc din Macedonia, care caută a-și avea școală și biserică națională, ca alte națiuni; țin să aduc la cunoștința numeroșilor cetitori ai valorosului organ bisericesc „Unirea” a Românilor de peste Carpați, un fapt mai blamabil și mai revoltător, comis de fețele bisericii grecești, cari să pretind a propovădui printre creștini pacea, unirea și frăția,

FEUILLETON.

MAMA.

Tatăl său îi spuse: Ștefane, mamă ta a murit.

— A murit! se miră micul copilăș, ca de vre-o patru ani, și privi întrebător către tatăl său, cu ochii lui mari și albaștri.

— Ce-i aceea, a murit?

— Copile dragă, mama s'a dus în cer și nu se mai întoarce nici când.

— Nici mâne?

— Nici mâne, nici poimâne, nici odată, nici odată. . . .

Tatăl tăcu și-și ascunse fața în mâni; iar Ștefan aștepta în tăcere, că nu înțelese. Nici odată . . . ce pôte fi aceea: nici odată? Fruntea micuțului se încreți, ca și când și-ar bate capul, cu înțelesul acelui cuvânt, străin pentru el.

În zina următoare îl conduseră în salon.

Copilul se împiedecă în prag. — Cât de frumos era acolo! Flori, cununi, lumini, și colo în mijlocul salonului era un pat, întrânsul durmea mama lui. Se grăbi repede la pat și plecându-se șopti: . . . scumpă și buna mea mamă!

— Încet copilul meu! Nu vorbi. Ea dorme.

— Greu trebuie că dorme, zise micul băiat.

După amiaz, Ștefan se juca cu cotca; de odată înse o aruncă.

— Încă tot nu se mai școală mama, domnișoară?

— Sărmane copil! — zise ea nereșind cu mâinile-i moi capul micului orfan; băiatul însă se smânci cu mânie și-și apăsă fața cu putere de geam.

Apoi esclamă plângând!

— Domnișoară! uite florile cele multe și patul. . . Oh! toate le duc oamenii aceia negrii! Unde-i mama?

Fata se uită mișcată în spre stradă, unde convoiul funebral se așezase în ordine deja. Nu ar fi fost permis ca băiatul să văză nimic din înmormintarea mamei sale, dar fiind că observase deja, îl luă în brațe și îi povesti, că mamă-sa s'a dus în minutul raii.

Ștefan află lucrul acesta de bun și frumos, fața i-se și însenină.

— Dar, când se va reîntoarce mama de la bunul Dumnezeu?

— Oh dragă! cine e la bunul Dumnezeu, nu se mai reîntoarce nici odată.

Nici odată — era acel cuvânt străin, pe care nu-l înțelegea el.

S'aștrăcurat multe zile, săptămâni și luni și Ștefan încă tot aștepta pe mamă-sa. Adese se ruga la bunul Dumnezeu. — cum scia el — și ruga lui fu ascultată: în visurile-i dulci se deschiseră porțile raiului, și o văzu pe mamă-sa șezând pe tron strălucitor, zimbînd cu dulceață către el. — S'a întâmplat însă, că tatăl se departă pe un timp mai îndelungat. Iar când se reîntoarce, îl întâmpină pe mititelul și tăcutul său fiu cu următoarele cuvinte: Bucură-te micul tatii, că iară-și vei avea mamă bună!

Ștefan nu răspunse. Întreg corpul îi tremura, privirea lui rătăcea prin chilie. — apoi și-o aținti spre o muiere înaltă, blondă și frumoasă, care se apropia de el.

Tatăl său o conduse de mână la ea.

— Aici e buna și dulcea ta mamă. Ștefan! Băiatul stătea nemișcat, muschii obrazului începura ai tremura, respirația îi era vehementă, apoi strigă:

— Duce, de la mine tu . . . tu muiere străină! Pentru aceasta, tatăl a voit să-l pedepsească, femeia aceea însă l'a rugat să-i deie pace: Lasă-l, acuz se va împretini cu mine, acuz me va plăcea! . . .

Da, a simpatizat cu ea, însă nici odată nu i-a zis mamă; îi zicea mătușică și dacă o vedea vre-o dată întristată, zicea în ton lingușitor: scumpa mea mătușică. Iar dacă îl ruga, să-i zică mamă, clătina din cap privind dureros la ea.

— Tu nu esti mama mea! Ea locuete acolo în cer și nu se mai reîntoarce nici când.

Ce nu putea ajunge cu vorbe frumoase, tatăl încerca cu răul.

Odată a greșit ceva băiatul, și a trebuit să se roage de iertare de mama cea nouă. Așa i-a demădat tată-s'o.

Băiatul să și grăbi a asculta: — Nu voi mai greși nici odată, dragă mătușică — zise el cu glas înecat.

— Anzi tu la el! . . . să zici îndată mamă dragă. — se răsti către el tatăl său.

— Nu voin greși nici odată, dragă . . . dragă mătușică.

Măniindu-se pentru atâtea cerbi-coșie, îl bătă cu un bețișor de trestie. — Așa micul mieu! acum doară te vei fi învățat a zice „mamă.” Ei! zici acum momentan?

Băiețelul stătea palid ca un cadavru, își ținea privirea fixată spre tatăl său. Nu răspunse nimic.

— Să mai aștept încă? Sau . . .

dar în realitate ei nu procedează preceptelor moralei creștine, ci continuă după vechiul lor clișeu a fi stăpâniți nu numai de grecomanie, dar și de filarghie.

Ca dovadă, despre acesta, aduc aici cazul cu chirotonisirea preotului român Nicolae G. Nanci din comuna Gopeși la 1890.

Comuna Gopeși, situată pe ramificațiunile munților Pind, din vilaetul Monastir, în apropiere de orașul Bitolia, are populație de aproape 3000 locuitori numai Români, fără să fie alt element străin. — Are o biserică monumentală cu inscripțiuni numai în limba românească, o școală primară de băieți cu 5 clase, și una de fete cu 4 clase. Din aceste școli au eșit o mulțime de tineri naționaliști, cari fac fala românismului din Pind; căci mulți din ei fiind licențiați la universitatea din București, luptă, ca toți tinerii Români-Macedoneni pentru dezvoltarea românismului. La o populație de 3000 locuitori, biserica din această comună număra până la 1881 șase preoți și a nume: Papa Levu, Papa Coma Ianci, Papa Coma, Papa Niciu, Papa Naum și Papa Ghianachi.

Între anii 1887—1889 în decurs de doi ani din cauza bătrânețelor au încetat din viață trei preoți și a nume: Papa Coma, Papa Coma Ianci și Papa Niciu.

Epitropia bisericeii, până la chirotonisirea noilor preoți, a contopit enoriile în trei enorii. — Dintre preoții rămași în viață, doi din ei și a nume: Papa Ghenachi și Papa Naum, fiind slugi plecate Arhiepiscopului grec și agenții elenismului, au făcut cele mai mari neajunsuri preotului Nicola Levu, care, fiind un luptător naționalist, era rău persecutat de Episcopul Eparchiei, suportând de multe ori aresturi și argos, pentru motivul, că propagă idei românești și trimite

copiii la școala românească. — Spre a-l aduce la o mizerie completă, și a-l sili de a nu mai fi naționalist, Episcopul Alexandros ordonă, ca enoriile decedaților preoți, să treacă la cei doi preoți favoriți lui. Prin această măsură dușmănească, preotul român Levu era cât pe aci să rămâne muritor de foame cu 10 suflete. Eforia română înse nu s'a lăsat și de astă dată a fi condusă după capriciul prelatului grec. Imediat s'a pus în mișcare și a făcut, ca toate familiile cu sentimente românești, să alunge din case pe preoții grecomanii și să primească pe preotul român Levu.

Preoții grecomanii, și mai ales Papa Ghenachi, o bestie, turbează de mânie văzându-se alungat și amenințat pe preotul Levu.

Fiind situațiunea cam greă pentru preotul român Levu de a duce singur lupta cu doi dușmani și a servi o populație de peste 800 familii, Românii s'au gândit să chirotonisească încă un preot. Aci însă era un mare obstacol; de oare-ce erau siguri, că Episcopul grec nu va accepta cu nici un preț chirotonisirea candidatului Românilor Costa Lercă. Cu toate acestea, au înaintat Episcopului o cerere, semnată de toți enoriașii, pentru chirotonisirea tânărului Costa Lercă.

Episcopul a respins-o, ca ne fiind apt. — Pe de altă parte, puținii grecomanii luptau să ademenească pe unele familii de Români pentru chirotonisirea tânărului Nachi, fiul preotului grecoman Papa Naum, care n'avea nici cultura necesară, fiind de meserie croitor.

Atunci Românii au recurs la o stratagemă pentru reușită, și a nume: au ales în secret pe Dl Nicola G. Nanci de a fi preotul lor, și iată cum au procedat: Nicola G. Nanci, un naționalist înfocat, să se prefacă,

că s'a certat cu directorul școlii române, să își retragă imediat copiii de la școala românească și să-i trimită la școala grecească. Să ture și să fulgere contra directorului și celor alții institutori români, să se declare pe față ca cel mai mare dușman al românismului, să provoace scandal la biserică, să cânte în biserică numai grecește și să întrerupă ori-ce relație cu fruntașii români. Această stratagemă din parte Românilor a avut un efect minunat; de oare-ce grecomanii, când au văzut, că un fruntaș de talia lui Nicola Nanci trece în tabăra lor, au înnebunit de bucurie și credeau, că românismul va peri cu desăvârșire din comună.

Această transformare prefăcută a continuat aproape doi ani, până când grecomanii din comună, agenții elenismului din Bitolia și chiar Episcopul Alexandros s'au convins pe deplin de sentimentele grecești ale lui Nicola Nanci. Grecomanii, ca să facă în ciudă Românilor, au renunțat de a mai fi chirotonisit fiul preotului și cu toții au ales a fi chirotonisit de preot grec Nicola Nanci, un bun apărător al Elenismului și dușman ne împăcat al Românilor, după convingerea lor.

Cererea către Episcop au redactat-o în grecește și a fost acoperită cu semnăturile tuturor grecomanilor și a unor familii românești, cari s'au prefăcut, că se lasă de idea românismului și primesc a fi chirotonisit de preot un grec.

Înarmat cu asemenea cerere din partea comunității grecești, Nicola Nanci pornește la 1889 la Crușova, reședința Episcopului, având și recomandări către vicar și alte fețe bisericești de la Episcopie din partea institutorului grec Costa Durda.

Ștefan își plecă capul, buzele îi erau închise cu putere.

Tatăl său iară începuse a-l bate.

— Pentru Dumnezeu! lasă-l în pace, — zise cu glas rugător femeia.

— Nu! trebuie să scot eu din el cerbișia aceea! — zise cu mânie, apoi îi dădu pace.

— Așa, mă cap de bostan! Și dacă nu zici la moment: dulcea și buna mea mamă, o să te înveț eu.

După aceste băiatul își ridică privirea plină de durere spre cer, mânuțele și le împreună, ca de rugăciune și zise plângând: — Mamă, dulcea și buna mea mamă!

Mișcat, se întoarse tatăl și ieși din casă. Soția lui îl urmă în tăcere.

Din momentul acesta n'au mai pretins nici odată, să-i zică „mamă” femeii străine. . .

Și băiatul încă mai prinse curaj și începuse a o iubi pe noua sa mamă.

Nu peste mult îl surprinseseră cu vestea îmbucurătoare, că are un frățior mic.

Ștefan se uită lung la mica păpușă din leagăn, apoi privi cu frică la femeia morboasă și întrebă: Permis îmi va fi să sărut pe micuțul tău, așa din când în când, — scumpă mătușică?

Muirea zimbând tinu pe mititelul înfășat în scutece albe ca zăpada înaintea băiatului:

— Sigur că e permis, Ștefane! Doar acesta e micul tău frățior, pe care trebuie să-l iubesci. — Ștefan era acum mărișor stia desemna fel de fel de figuri cu cerosa pe tablita de piatră; și aceea stia, ce-i un frățior mic.

Cât de bine trecea acum timpul! Fața băiatului tăcut strălucea de bucurie. Îi inbea pe mititelul cu gingășie, se juca până în sară cu el, se simțea fericit când mergea cu căruțul în plimbare, pe ritul înverzit și preserat cu flori; și sara, când mătușa cu dulci melodii se încerca a-l adormi pe micul frățior, se așeză și el lângă leagăn și șoptea fericit.

În mijlocul acestei fericiri se ivi înse pe neașteptate o mână ucigătoare, și rupse de pe pomul vieții un cap mititel de om.

Tatăl iară îi făcu cunoscut lui Ștefan, că frățiorul lui a murit.

— „A murit!” — suspină băiatul, nu așa însă ca unul, care nu înțelege sensul înfiorător al acestui cuvânt; nu ca un băiat, care încă nu știe nimic de moarte, ci suspinul lui era dureros, era plin de intristare și grije, apoi fugi afară și se ascunse între tufele cele mai dese, din grădina. Acolo șezu și privia tăcut înaintea lui! În fine se duse în casă, frumos, liniștit, tăcut, voia să vadă și el pe micul frate. — Zăcea între flori, lumini de ceară ardeau la capul lui.

Da, aceasta e moartea! — o cunoaște el foarte bine. Băiatul privia serios înaintea lui, apoi se uită cu teamă la femeia aceea palidă îmbrăcată în haine negre, ce stătea nemișcată la cosciugul micului ei băiețel.

Erau singuri în casă. Ștefan zise încet: — Mătușă, oare și pe micul frățior îl vor duce oamenii aceia negri?

Ea nu răspunde, își întoarse numai fața de o expresiune dureroasă în spre-băiat și băiatul înțelese răspunsul tăcut.

— El merge în rai și va fi din el un îngeraș mic. Oh cât de frumos va fi, așa e mătușică?

Femeia palidă plângea: „da Ștefane!” șopti ea încet.

Băiatul iară începuse a întreba: Cine-i în rai acela-i la bunul Dumnezeu și nu se mai reîntoarce la noi. Nici îngerii, mătușică?

— Nici odată! . . . —

Ca o suflare ghietoasă, străbătut prin cosciugul micului vaietele sêrmanei muieri, suspinele dureroase, cuvântul acesta chinător: *nici odată*. Suflare, amestecată cu durerea unei inimi sângerând de mamă, la care se adaugeau suspinele lui Ștefan.

— Eu știu mătușică, ce-i aceea „nici odată!” știu prea bine. Dacă tot așteptăm pe cineva, și acela totuș nu vine, și dacă trebuie să trăim tot așa în singurătate, — aceasta e nici odată.

Muirea palidă se plecă pe cosciugul băiatului și plângea cu hohot.

— Mătușică scumpă și buna mea mătușică! — Inima lui Ștefan se strânse de durere; voia să zică ceva, dar nu putu. — Sfinte Dumnezeule! se rugă el, cum făcea adeseori — și iată! văzu rainii deschis și pe mamă-sa șezând pe tron strălucitor înconjurat de mii de raze aurii. În brațe cu un îngeraș mic cu aripioare albe. — Băiatul esclamă involuntar: — Mătușică! Mătușică! acum mama mea va fi mamă și micului meu frățior. — Muireea plângea și mai dureros.

Băiatul stătea supărat lângă ea. Cum să o mai mângâie acum? dacă nici aceea n'a înveselit-o, că copilășul ei în cer va fi la mama lui. — Totuș nu putu să se mai nite la femeia ce plângea. Lacrimi ferbinți îi alunecau pe față. Se apropie frumos de

Ajungând la Crușova se prezintă întâiu la persoanele recomandate, unde după ce le măsluiește cu câte-va lire turcești, (luate de la eforia românească din Gopeș) este introdus și prezentat S. Sale Episcopul Alexandros, care îl binecuvântează și îi face o morală părintească zicându-i: rățacit'ai că o oaie din turma mea și scăpat'ai de perirea diavolului. Iertat și binecuvântat să fi de mine și de Dumnezeu.

Dând cetire petițiunii o aprobă dr călugărul grec șiret prost ca să se convingă pe deplin de sinceritatea lui, că este un înfocat grec, se adresează lui Nicola Nanci în termenii următorii: Te fac preot, fiind pe deplin convins, că te-ai pocăit de rățacirea de a te numi Vlahos apistos (român necredincios); dar înainte de a proceda la chirotonisirea ta să îmi prezinți încă o cerere din partea fruntașilor desemnați de mine și semnată de profesorul grec din Bitolia George Papa Coma, un gopeșan încarnat grecoman.

Un Român Macedonean.

(Va urma).

REVISTE.

Afaceri interne. Mâne se va deschide noua sesiune a dietei magiare, dar și până atunci Maiestatea sa a ținut să-și arete simpatia față de ei prin aceea, că a venit să locuiească pe câțva timp la Pesta, unde n'a fost de multă vreme. O altă bucurie le a mai făcut compatrioților noștri și cu aceea, că a dispus prin un autograf ministrului președinte, să facă dispoziții pentru readucerea în țară a osemintelor lui Rákoczy II îngropat în Turcia.

femeia întristată, o cuprinse pe după cap și îi sopți dulce:

— Mamă, scumpa și buna mea mamă!

Ea se ridică. Privirea-i împăinjenită se odichnea pe băiatul ei mort. Din gura căruia nici când nu va auzi acest cuvânt: Mamă, dulcea și buna mea mamă!

Și la cuvintele băiatului durerea începă a i-se micșora, ca și când cuvântul acesta ar fi cuvânt de mângâiere din gura lumii întregi.

Tremura în toată ființa ei, respirația i-se oprî, apoi buzele i-se deschiseră, cuvântul acesta era cuvântul prea vădit al iubirei de mamă: — Scumpul și bunul meu copil! Și până când își odichnea privirea pe cel mort, pe cel viu îl strânse cu foc la peptul ei iubitor de mamă.

Traducere de

B. O. Colceriu.

Între primele puncte ale dietei va fi alegerea membrilor delegațiunii, care se va întruni la Pesta, și apoi desbaterea bugetului a. c.

Roma. Cam de vre-o două luni, se agită mult chestia beatificării pontificelui de pie memorie *Piu IX.* Lucrul a pornit de la francesi, mai ales din *Cambrui*, scaunul de odinioară a lui *Fenelon*. De alt fel lucrul acesta nu ne pune în uimire de loc, căci deja la două luni de la moartea fericitului Pontifice, mai mulți episcopi italieni și întreg corul episcopesc spaniol, a rugat pe *Leo XIII* să pornească procesul de beatificare a lui *Piu IX.*, care „în suferinți a fost martir, în constanță mărturisitor, în iubire apostol și în viață inger.”

Sfinția Sa Papa a denumit pe *Gasparri* de secretar a conclavei următoare; aceasta nu vrea să zică, că Sfinția Sa își presimte curmarea firului vieții, ci prin aceasta a voit să țină și pe mai departe datina aceasta, ca secretarul conclavei să fie denumit până când e încă în viață Papa.

Gasparri e un canonist foarte bun, a fost profesor la institutul catolic din Paris. S'a distins și pe cariera literară.

Deja în săptămâna patimilor s'a lătit vestea, că în toate diecesele se va face o visitațiune apostolică. Pentru Italia *Vincentiu Vannutelli*, prefectul Congregațiunii Conciliilor a și dat circulare către episcopi, arătându-le cercul de activitate a visitorilor.

În legătură cu visita lui *Loubet* la regele italian se vestește, că Vaticanul se ocupă serios cu abdicarea concordatului cu Franța. Ministrul *Delcasse* s'a supărat că nu i-s'au deschis ușile Vaticanului, se vede, că cei de acolo nu ascultă la vorbe dulci, cum a făcut Italia, care a primit cu atât alai pe *Loubet*, chiar când se subscria convenția cu Anglia, prin care influința Italiei asupra Mediteranei e total nimicită.

Franța. Mult s'a tractat în dietă, în ministeriu și în gazete visita, ce a avut să o facă președintele *Loubet* regelui Italian. Și deși știm, că Franța oficioasă e dușmănoasă bisericeii, totuși așa de cu greu s'au putut împăca oamenii cu gândul, ca să meargă capul unei

țări catolice la Roma, fără ca să viziteze pe Papa. Tot așa de greu s'au hotărât și speșele de călătorie. Acum visita e făcută, și relațiunile dintre Biserică și Franța s'au făcut și mai grele de cum au fost. *Loubet* a rupt ghița ce era până acum între domnitorii statelor catolice și între regele italian. Papa cu dreptul se poate supăra pe Franța, și de bună samă, că nu multă vreme va mai ținea Franța în mână protectoratul catolicilor din Orient, care are o însemnătate foarte mare, căci alt cum nu s'ar putea explica împrejurarea că *Wilhelm* umblă după el din rășputeri. Politicianii spun, că scopul visitei lui *Loubet* a fost să năcăjească pe Papa, ca ast fel acesta să strice Concordatul, și așa să se rumpă toate relațiile ce sînt între Vatican și Franța.

Sârbia. Mulțumită energiceii interveniri a ambasadorilor, i-a suces regelui *Petru* să se scape de regicizi, acum se poate gândi în liniște la încoronarea sa. Cum vestesce o telegramă din Belgrad, încoronarea e proiectată pe ziua de 15 Iunie, aniversarea suirii pe tron și se va face în mănăstirea *Zicsa*.

Rebelul Ruso-Japones. După o luptă, ce a ținut mai multe zile, Japonezii au cucerit toate pozițiile ce le aveau Rușii la riul *Yalu*. Armata Japoneză a trecut riul pe pamântul *Mandșuriei*. Au ocupat *Kiuliensengul*, care era considerat de cheia operațiunilor rusești în această luptă, au ocupat apoi *Antungul*, așezat aproape de gura rîului și care era a doua poziție strategică, și apoi au cuprins toate pozițiile întărite și păzite de Ruși. Armata rusă lăsând pe câmpul de luptă mai mulți morți și răniți s'a retras către mieznoapte. Pierderile cele mai mari le-au avut Rușii lângă *Kiuliensengul* unde au căzut prinsoneri 20 de oficeri, și 28 de tunuri au ajuns în mâinile Japonezilor.

Surprinderea ce au făcut-o Japonezii pe uscat, e tot așa de mare, ca și cea din 9 Februar pe apă. După rapoarte judecând, succesele acestea le-au câștigat Japonezii cu ajutorul tunurilor mari — Rușii au avut numai tunuri de câmp în această luptă. — Japonezii și-au adus tunurile cu năile pe rîu în sus, și când primele regimente au trecut

„Caffée Grand“

„Caffée Grand“

Augustin Coltort

și-a aranjat în Strada mică Cafenea, Cofetărie și Hotel servind bucatele cele mai gustoase și beuturile cele mai bune pe cum și ohilii oomforte și ieftine.

riul, le-au dus cu ei, și sub adăpostul lor ei au putut opera contra Rușilor a căror tunuri nu le puteau întrebuița. Afară de aceea au pășit în acțiune și torpedele lor.

După cucerirea pozițiilor acestora armata japoneză poate trece liniștită riul Yalu. — Lupta se va desfășura de aci înainte pe pământul Mandșuriei.

De ce putere dispunea Japonezii în aceasta luptă din rapoarte nu se poate ști pozitiv. — Armata rusescă era de 30,000 de oameni. Japonezii când au trecut râul și au atacat prima dată erau 16,000, a doua zi însă sub paza acestora și a tunurilor grele de pe uscat a trecut riul și grosul armatei japoneze luând parte la luptă. Rușii spun, că copleșiți de mulțimea armatei japoneze au trebuit să-și părăsească locurile. — Abia e de crezut dară veriunea, că părăsirea pozițiilor de lângă Yalu au fost prevăzute în planul de luptă. Rușii cântă ușă de scăpare, de-o parte să amăgească pe cei de-acasă, de alta cerca a micșora succesele Japonezilor. — Dacă Rușii ar fi avut de gând se nu opună o rezistență mai mare la riul Yalu, atunci ei nu s'ar fi îngrijit atât de tare de fortărețe și de întărirea pozițiilor celor mai escelente din punct de vedere strategic, și nici n'ar fi concentrat peste 30,000 de oameni, ca apoi acestia, când vor vedea venind trupele japoneze se o iaie la sănătoasa fie care după sprintineala piciorului, fără pic de ordine.

Ei bine au știut, că chiar dacă fără rezistență lasă aceste puncte în mâinile Japonezilor pentru ei aceasta e o adevărată pierdere — și deci au cercat a le întări și dacă nu întârziiau cu concentrarea armatei și dacă Japonezii nu-i luau așa pe neașteptate locurile acestea erau câmpul luptei decisive.

Ei au fost nevoiți să se retragă. Prin aceasta Japonezii au câștigat mult — fără însă să altereze sfârșitul războiului. — Rusia dispune de o putere uriașă, și ea va face totul ca să nu-și piardă auctoritatea în Asia.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Credincioșii din Lunca: Vasile Mihail unde com. și soția sa Maria au cumpărat 2 stăpâne mari cu 3 luminări înaintea sf. altar de toată frumuseța cu prețul de 40 cor. Ana Lața l. Crucian, jună, o masă pe sf. prestol în preț de 10 cor., iar mai multe femei au lucrat un stichar frumos în preț de 25 cor. Le mulțămesc și pe această cale pentru darul făcut, rugând pe Dumnezeu să le răsplătească înmii. În numele curatoratului bisericesc. Lunca în 17 April 1904. *Ștefan Lita*, par. greco-catolic. — Poporul credincios gr.-cat.

din Cristolțul mare e resoluit, ca cu ajutorul Atotputernicului Dumnezeu să-și edifice o biserică de piatră fiind că cea de lemn zidită mai înainte cu câți va seclii e aproape de nimicire. În urma situației nefavorabile a comunei, locul unde avea să se edifice noua biserică a dat credincioșilor cea mai grea problemă de rezolvat. La rugarea curatoratului bisericesc Exellentissimul Domn Baron Samoil Josika dimpreună cu soția Sa Escel. Doamnă Baronesa Irina Josika de la Surduc, ne-au întins mână de ajutor dându-ne în schimb pentru grădina bisericeii o grădină de două ori așa mare fără ca să se pretindă despăgubire pentru edificiile ce au a le transporta de pe acea grădină. — Fiind că grădina Escel. Sale carea e în centrul comunei, e cea mai acomodată pentru biserică în toată comuna, a umplut de bucurie inimile tuturor credincioșilor îndemnându-i prin asta la un zel neobosit întru ajungerea sfântului scop. Primească Exellentii Sale și pe această cale de la poporul credincios mulțămite cea mai ferbinte pentru acest sprijin. În numele credincioșilor: Cristolțul mare la 3 Maiu 1904. *Eugen Balint*, preot greco-catolic.

La Roma. Iată chipul, cum credem noi să aranjăm peregrinajul la Roma. Terminul plecării ar fi între 20 Septembrie și 10 Octobru, când marea tot-de-una e deplin liniștită și în Italia e timpul cel mai frumos. Plecarea se va face de la Pesta, unde vor avea să se adune toți călătorii. Socotind dorința celor însinuați până acum, călătoria se va face pe tren accelerat cl. II atât în Ungaria cât și în Italia și se va urma linia Budapesta—Fiume—Ancona—Loreto—Foggia—Napoli—Vezuv—Pompei—Roma—Ancona—Fiume—Budapesta. Provișune 3 zile în Napoli, 5 zile în Roma, apoi trăsura la și de la gara în Roma și Napoli. Intrare în muzeele Vaticane și Laterane, Pompei, excursiune pe Vezuv cu fonicularul, excursiune la Tivoli etc. Prețul acestei călătorii ar fi 140 fl. sau 280 cor. Dacă s'ar afa și de aceia, cari ar dori să se reîntoarcă pe la Firenze, Bologna, Venezia, aceia ar trebui să plătească vre-o 20—30 cor. diferență de tren plus, că ar trebui să se îngrijească înșiși de cuartir și vript. Cei ce doresc să participe la acest peregrinaj au să se însinue de pe acum fiindcă angajarea hotelurilor trebuie făcută din vreme, fiind tot de una aglomerație de călători, mai ales la toamnă, când vor fi serbările iubilare. Însinuarile se pot face la redacția foii noastre solvindu-se anticipativ 20 cor. și spunându-se dacă se urmează și la reîntoarcere drumul statorit ori pe la Firenze și Venezia. Linia de călătorie luată în program, e foarte frumoasă și foarte interesantă și va lăsa impresii nesterse în sufletul peregrinilor.

Examen de calificățiune învățătoreso. La institutul preparandial gr.-cat. archidieceșan din Blaj, examenul de calificățiune de învățători populari interiniali se va ținea în 1 și următoarele zile a le lunii lui Iunie n. 1904. — Direcțiunea.

Contra înjurăturilor. Vice-comitele com. Csanád a dat ordinațiune pretorilor, prin cari li provocă să aplice asprimea legii față de cei ce înjură și cari prin vorbele lor spurcate scandalizează pe cei cu bun simț. Mult ar fi de dorit să se generalizeze această ordinațiune și cel ce țin puterea să o folosească și pentru moralisarea poporului.

Convocare. Despărțământul Reghinului, aparținător reuniunii învățătorilor gr.-cat. din Archidieceșan de Alba-Julia și Făgăraș, în înțelesul statutelor sale și conform concludului luat în adunarea precedentă, își va ținea: *adunarea generală de primăvară la 21 Maiu st. n. a. c. în comuna Urisiul de jos — Alsó-Oroszi* — la care adunare, onorații domni preoți, ca directori scolastici spectății membrii fondatori, ordinari și ajutători, pe cum și toți aceia cărora le zace la inimă cauza învățământului elementar, prin aceasta cu toată onoarea sînt invitați.

Reuniunea meseriașilor din Blaj. Invită la producțiunea teatrală imprennată cu dans, ce va aranja la 9 Maiu st. n. 1904 în sala otelului „Univers”. Inceputul precis la 8 oare sara. Se vor preda piesele: *Vacanții*, comedie originală de M. Băilescu și *Scara Măști*, operetă de Vasile Alexandri, musică de Iacob Mureșlanu.

Din Almașul-mare ni se scriu următoarele despre producțiunea aranjată acolo de tinerime sub conducerea barochului Florian Petran și învățătorului Vasiliu Idu. Cuvântul de deschidere l'a ținut un fruntaș fecior de sat. Nicolau Pop. Vorbitorul arată pe scurt însemnătatea unor atari producțiuni, cari la început nu conveniau multora din Almaș După cuvântul de deschidere a urmat „Mircea și Solii” poezie de Bolintinean, declamată cu mult simț de tinerul Pavel Cosma. Tot așa de bine a declamat Ioan Igna „Numai una” de Coșbuc. A urmat apoi piesa teatrală într-un act „Otravă de Hărciogi” predată de Maria Năstă și Constantin Șuteu. Piesa s'a predat cât se poate de bine, a plăcut mult publicului și a produs mult haz. După piesa aceasta a urmat „Fă Marito” (duet) cântat de Maria Petran și Nicolau Stranțiu. Foarte bine a cântat N. Stranțiu, dar M. Petran cu vocea ei sonoră și plină ne-a fermecat. Apoi nu cu mai puțin succes a declamat Maria Năstă prea frumoasa poezie a lui Coșbuc „Dușmanele”. A urmat apoi o altă piesă teatrală „De năcaz” ceva mai lungă ca cea dintâi, dar pentru aceea tot așa de bine predată de tineri. Ioan Igna, Mureșan Nicolau și alți doi, a căror nume mi-a scăpat din memorie. Afară de punctele sus numite au mai cântat cornul complet al tinerimei diterite piese toate cu succes Cuvântul de închiere l'a rostit harnicul învățător Vasiliu Idu, căruia după părerea mea, are de a se mulțămii toată reușita producțiunii. După producțiunea a urmat o veselă petrecere. În paușă a fost o masă comună pentru toți tinerii. În decursul mesei părintele Măcelar din Totelec, le-a ținut o frumoasă vorbire, în care li laudă și încurajează. Tot în paușă au jucat călușerul zece tineri în frunte cu vătavul la producțiune Nicolau Pop. A luat parte preoți din jur și învățatori. Apoi numeroasă inteligință magiară din loc. Venitul, curat a fost 59 cor. 40 fl. care a trecut în favorul scoalei. Fapte de acestea sînt vrednice de imitat, și ar fi de dorit ca să fie imitate mai ales în comnele mai expuse, cum e d. e. și Almașul-Mare. — *Un participant.*

Aviz. *Doctor A. M. Pop*, Doctor în medicina universală al universităților din București și Cluj, cu diploma pentru medicina legală și physicat, specializat în morburile interne, avisează on. clientei, că și-a început praxa sa la Baile Herculane locuința Otel Ștefania.

Procesul de ajițatie religioasă intentat cătorva țărani din Maramureș s'a terminat zilele acestea. Plezka șeful acestor agitatori, cari premăriau înaintea Rutenilor gr.-cat. pe sf. Rusia, — a fost osândit la un an închisoare, alți 3 la un an și două luni și câte 500 cor. amendă, iar alți 3 la câte 2 luni și 9 zile.

Schimbare de Hotel.

Augustin Coltor aduce la cunoștința On. Public, că s'a mutat în Strada mică unde a fost „Caffé Grand,” aranjând **Cafenea, Cofetărie și Hotel**, servind bucatele cele mai gustoase și beuturile cele mai bune, pe cum și cu chiliile cele mai comferte și ieftine. Se roagă pentru sprijinul binevoitor a tuturor cunoșcuților.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Ziua Deșteptării

povestire populară de AUREL FODOR
paroh în Aschileul mare.

(Continuare).

IV.

Dacă până acum a fost fălos, acum arăta o fală de primar, — dacă până acuma nu prea mergea acasă; acuma și mai îndreptățit se simțea a o face, de aceea numai sara se trăgea către casă și și atunci nu treaz. „Un primar tot de una are lucru prin sat“ zicea el. Când se întorcea era ostentit, nu putea face dispaneri economice, servitorii lucrau cum vrea, iar locul lucrat rău, nu da rodă, dar pentru aceea banii erau, „Avram“ era om bun, îi da, banii nu erau pierduți, până sta moșia, apoi avea lipsă de servitii.

Femeia vedea bine că nu numai trupul fără și sufletul și-l îngropă cu servitiul său; de aceea când l-a putut afla odată treaz l-a zis: „Scumpul meu bărbat! tu ai umblat după deregătoria asta, dar se vede că nu ți-ai tras samă de însemnătatea ei. Deregătorii pămîntesci nu îndeplinesc lucru omenesc, ci ei sînt puși de Dumnezeu spre facerea dreptății. Pentru aceea bagă de samă ce faci, că judecata lui Dumnezeu pe voi se descarcă. Mă cutremur când mă gândesc, că tu ești în ispită de către cel puternic asupra sêracului, și că se poate întimpla vre-o dată să fi pârțitor. Nu fi alegător de persoană și nu primi cinste. Nu ași voi ca lacrimi de orfan și văduve să se usce pe acești copilași, din potrivă mai bine ași voi să mor de cât să știu că nu faci dreptate de-o potrivă celui mic, ca și celui mare. Mai bine te mulțămesc de slujba asta, de cât să-ți petezi sufletul cu strîmbătate.“

Dar bărbatul său nu era omul, care să audă ast fel de povețe; el care în fie care zi vedea cum alții mai mari de cât el, fără nici o muștrare de suflet calcă în picioare dreptatea, fac judecățile după omenii și daruri, el, zic, o luă în batjocură și îi zise: „Ană dragă! Lucrurile cari mi le spuți tu, azi nu le face nime, nu poate omul trăi cu dreptatea. Ea e o virtute a lui Dumnezeu, nu a noastră, a păcătoșilor.“

„Așa-i!“ răspuse de nou femeia „Dreptatea e o virtute a lui Dumnezeu, apoi ore nu sîntem noi făcuți după asemănarea lui Dumnezeu? Și dacă da; atunci nu sîntem datorii a ne asemăna aceluia?“

„Ba femeie dragă, dar fiind că eu nu pot ajunge pe Dumnezeu, mă voiș sili a fi asemenea altor omeni păcătoși.“

„Te vei sili dragul meu, dar ai grijă că-l vei ajunge mai lute, de cum gîndesci. Aș n'ai vădat pe notarul din Strimbești, cum a rămas numai cu hațnele de pe el, și pe birăul din „Nedreptate“ cum l-a licitat averea întrégă. Îi vei ajunge că deja ai plecat pe urma lor.“

„De unde sci tu că-l voiș ajunge? Aceia aș ajuns acolo, că n'ai avut minte, dar io am, eu mă știu păzi.“

„Nu omul pedepsește bărbate, ci cel de sus, apoi de acela omul feri nu se poate, nu sci tu aceea?“

„Ba știu dragă femeie, dar mi-ar plăce să-ți vești de lucrul tău“ zise bărbatul cătrănit.

Acum femeia se trase la o parte plîngînd, iar el nu s'a mai uitat curînd în ochi ei.

Ei bine dragii mei, știți D-Voștră, că omul pornit spre căile cele rele nu se abate, fără mai tare se afundă? — așa a pățit și el.

Nu era destul că sărăcise, se umpluse de datorii, dar acum părăsi și biserica, ce e drept de când a fost jurat, o cerceta rar, dar acum de când era primar, nu mergea de cât ca domni la sêrbătorile mari.

Biata femeie, deși nu de mult o ocărise pentru povețele sale, totuși nu se putu răbda să nu-l zică: „Scumpul meu soț, sufletul omului ca și mintea și trupul său are lipsă de cineva, să-l mîngăie și ajute, cu aceea deschilnire numai, că pe când trupul omului își așă mîngăierea în omeni, pe atunci, sufletul are lipsă de Dumnezeu, care singur îi poate da ajutor și mîngăiere. Și asta se poate face numai prin rugăciune, în urma ei Dumnezeu se coboră în sufletul omului, se însoțește cu el, îi primește dorințele, le aude, îi mîngăie, și îi ajută.“

„Pe cum omul singur se urește și se simte nefericit, așa e și sufletul celui ce nu se rogă, n'are pe Dumnezeu, unul ca acela în mijlocul bunătăților pămîntesci se simte ca într'o singurătate. Acesta e pricina de omenii bogați, fără grijă și necasuri se uresc de viață. Nu simțesci tu pustietate în sufletul tău? Nu se poate să nu simțesci tu o dorință de a spune ore cu nedumeririle sufletului tău. De ce nu mergi tu să le spuți lui Dumnezeu în biserică și să se aline pustietatea sufletului tău?“

„Femeie dragă“ răspuse el. „Vești că nu am timp, apoi omul ori unde se poate ruga, nu numai în s. biserică.“

„Te înșeli scumpul meu, nu-l ertat a zice că-s cuprins, de aceea nu pot merge la s. biserică, căci nu e cuprindere, care să se potă asemăna cu grija de suflet, afară de aceea ori ce om își poate tocmi așa lucrurile, cât să aibă 1—2 ceasuri, pentru a le jertfi mîntuirii sufletului său.“

„Apoi nici aceea nu e drept, că omul se poate ruga ori unde, căci rugăciunea e o povestire cu Dumnezeu, apoi pentru ca omul să-și potă adănci cu totul sufletul său la povestire cu Dumnezeu, are lipsă să fie liber de ori ce grijă, iar ca să potă fi așa liber, trebuie să-l îndemne la aceea toate obiectele din jurul său.“

„De aci vine, că în vremile când nu erau lăcașuri anumite pentru rugăciune, omenii se suiau pe munți, și acolo unde frumșeța și strălucirea firei, mai adănc varsă în sufletul omenesc pietatea și frica de Dumnezeu, iar grijile lumii nu ajung, acolo se rugă și își făceau altare.“

„Când omenimea s'a înmulțit, ea și-a făcut lăcașuri, în cari toate obiectele din ele îndeamnă sufletul omului la mărirea lui.“

„Ei bine dragul meu, dacă Dumnezeu însuși vrea să ne adunăm în biserică, unde să ne rugăm și el să ne defe — ertat ne este noue a nu ne înfățișa acolo, și a-l ruga din acel loc, unde ne place noue?“

Bărbatul o ascultă cu măchuire, — căci nu-l plăcea adevărul ce îi spunea așa de deschis, pentru aceea îi răspunsă cam în batjocură — „Ană dragă, Nu-mi povestii mie lucruri de acele, cari numai femeile, bêtărâni și cei neînvețați le cred, io nu după de acelea mă uit. ci după Domni, aceia nu mai zgribură atîta la biserică, și tot aș tot felul de bunătăți.“

(Va urma).

Considerațiuni.

(Continuare.)

După ce a ieșit odată băiatul din școală, poate la sêrbători mari mai aude câte-o predică. — și atîta tot.

În școlile secundare (medii) doue oare de religie pe săptămână, pe când latina are vre-o 6 sau câte, în celea dintăi clase de gimnas, iar limba maghiară 4—5, și însuși obiectul religii, și în timpul acesta scurt, care e într'adevăr de răs se propune nu așa strict ca celea lalte studii.

Cei cari trec apoi la teologie, au vreme să-și cunoască credința cu temei, dar cei cari trec la alte facultăți?

Uită și ce-au știut, și fiind că n'au știut cu fundament aproape nimic, în curînd vor rade de cei ce țin la credință, și-i vor ținea de oameni întunecați din evul mez, de bigoți, de fanatici și nu-e mirare că e așa. Unde nu e rădăcină, acolo nu poate fi roadă. Nu poate fi roadă, unde nu sînt rădăcini, țepene, puternice, mai ales în zilele noastre, când atâtea furtuni ale necredinței ne bat de toate părțile.

Pentru ca să cunoști creștinismul și spiritul lui trebuie chiar așa să studiezi, după cum studiezi dreptul sau medicina. Nu numai că e știință și teologia, ci e cea mai ideală, cea mai înaltă, cea mai foloșitoare și cea mai estinsă.

Îți trebuie ani și ani ca să-ți aduni în minte și în inimă un mănunchiu, cât de mic din învățătura lui Isus.

Ca să ști judeca un lucru, trebuie să-l cunoști așa cum e într'adevăr, și nu așa cum ți-l presintă oamenii tendențioși din câștig sau rîutate, și trebuie să-l cunoști întreg și nu numai în parte.

Principiul acesta îl observă oamenii aproape pe toate terenele, în toate specialitățile de știință, și dacă nu-l observă sînt luați în răs și să compromit.

Singură religiunea și chestiile religioase fac eșepție.

Cei mai mulți oameni așa cred azi că teolog poți fi fără nici o cunoștință, și când — într'adevăr să dau și discută pe „a fi și a nu fi Dumnezeu“ sau alte chestii, nu sînt luați în răs, nu se compromit.

Urmarea tuturor acestora este, că lucrurile de credință, credința însași cu adevăratul ei sens, încep a fi înțelese tot mai puțin, și prin aceasta devin tot mai străine de noi, de sufletele noastre. Ne știindu-i prețul o socotim de o chestie de a doua mână, ori chiar de tot laterală. —

De aici apoi nu e mult până la negarea existenței și necesității credinței ori direct, declarându-ne de liberi pe toate terenele, ori indirect disprețuindu-o, batjocorindu-o, pe cum și pe cei cari mai țin încă la ea.

În ast fel de împrejurări apoi, nu e mirare, că expresiuni ca „fericire — vecinică“, „rescumpărare“ etc. sau nu sînt folosite de loc, nu le mai pomenește aproape nime, căci neînțelegându-le și neștiindu-le prețui nu li mai interesează, ori dacă le folosesc, sînt mai mult din batjocură spuse, ori cu un fel de compătimire pentru cei ce mai cred în ele. De regulă însă oamenii se feresc din cât pot să le amintească, să le scrie.

Căutați în cărțile ce s'au tipărit în veacul trecut și numărați — luând afară cărțile bisericesti — de câte ori e scris numele sfînt: *Dumnezeu*.

Ca și când le-ar fi rusine să-L amintească pe cel le-a dat minți așa de luminate, și față de a cărui știință și înțelepciune, înțelepciunea turnată în șire tipărite în cărțile lor, e abia un firicel de nisip, ei cantă tot chipul să pue mîntea în locul Lui.

Pentru cel ce zice că e creștin, și vrea să trăiască și odată să moară ca închinător a celui răstignit, „fericirea vecinică“, „rescumpărare“, „întrupare“, „grăția“, și alte expresiuni de felul acestora, nu trebuie să fie odioase, nu trebuie să-i atingă în mod neplăcut, să-i geneze și să cante spărioși în jurul lor, că oare aude-i cineva, — ci trebuie să fie mult la ele, să le înțeleagă, să le iubească, să le apere, să se mîndrească cu ele.

Nu sînt altceva, doar de cât părți, capitale din credința celui Răstignit, pe care zice că o profesează.

Dacă cei ce să țină că urmează un sistem filosofic sau științific, nu-și țin de necinste, de a întrebuița, de a apăra, de a explica cu tot focul, cu toată puterea convingerii cât o au, toate principiile, toate legile, toate speranțele ce le cuprînde în sine respectivul sistem, atunci cum ne vom da îndărăt noi, cari ținem la cel mai perfect sistem, la unicul adevărat și ducător la țintă, cum ne-a cădea grea nouă să ne spunem credința, să ne-o mărturisim, când un Dumnezeu nu s'a rușinat a muri pe cruce pentru pecetluirea cu sigilul neschimbăciunii, vecinicii, adevăratății acestui sistem, ce-l numim creștinism.

Să înțelege, ca s'o putem face asta trebuie să cunoaștem că ce e aceea ce apărăm. — Și dintre adepții sistemelor filosofice, numai aceea le apără cu căldură și serios, cari le cunosc în toate amănuntele.

* * *

Când am zis dară cu vr'o câte-va pasaje mai înainte, că curentul produs prin Unire a avut de țintă și fericirea vecinică a poporului nostru, nu am spus un lucru ce ar fi de natură să stîrnească răsul, ori cel puțin zimbirea compătimitoare a nici unui cetitor adevărat creștin, ci aceea a fost o aserțiune foarte serioasă, pentru ori cine cunoaște învățătura lui Isus, ține la ea, o prețuește, căci doar' acesta e scopul ultim: „Căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu.“ Pentru asta însă să recer oameni învățați cari să lumineze, și prin Unire ni s'au deschis drumuri spre Apus.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Nr. 16 din „Sămănătorul“ Revistă Literară Săptămânală următorul cuprins: N. Iorga. — Noul războin. St. O. Iosif. — Cântecul lui Saidjah (d. Mulutuli). Vasile Pop. — Spre alt tărâm. P. Cerna. — În peșteră (poezie). I. Scurtu. — Serbarea lui Ștefan-cel-Mare în scoale. G. Vălsan. — Norii (poezie). N. Iorga. — Cronică. Red. — Răspunsuri.

Prof. Alexandru Ciura *Visuri trecute* Schițe și romane. Prețul 1 coronă.

Va apărea în curând:

Floricele de câmp,
schițe ușoare

de Aurel C. Domșa.

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. *Benhur* sau zilele lui Mesia, de Lewis Valace, 2 v. 2-90
2. *M. Eminescu*. Studiū critic —90
3. *Câte-va momente din încaputurile bisericeii rom.* de C. Anner —20
4. *Nume de familie la românii din Ungaria*, de A. Viciu. —12
5. *Din viața lui I. Micul* de M. Străjan —16
6. *Albertina*. Povestire de Dr. V. Bojor. —30
7. *Cestiuini din dreptul bis. unite* p. I. II. 3-40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 7 Nrii, li primesc cu 5-50 cor. în loc de 7-98 cor.

Posta Redacției.

Tăbăron. Mai bine curăd și scurt, de cât mai târziu și pe lung.

Alfus. Mulțumite! Îmi pare că în sfârșit și-au aflat ținta destinată. „Rătăciră“ poate numai semn bun să fie.

—*tt.*— Ce tainică și neînțeleasă scrisoarea De ce?

S. Z. Vom comunica în nrl proxim ideea, s'ar putea ușor pune în praxă, dacă... (poți completa frass, cum vrei).

de sub *Versop*. Au sosit, vom cerca să-i facem loc.

M. P. — G. H. — I. T. Au sosit, fiți liniștiți!

Posta administrației.

Au achitat abonamentul următoarele:

Buidog pe 1904 sem. 1. *Casina Caransebeș* pe 1904, April—Iunie. *Cohalm* pe 1903. *Blagoa* pe 1904 sem. 1. *Dr. F. Gherla*, pe 1904 sem. 1. *Bogata rom.* pe 1904 pătariul al 2-le I. *H. Odorheiu* pe 1904, pătariul 2-le. *Poporta* pe 1901. *Șida-Recea* pe 1901 și 1902. *Orăștia* pe 1904. *Căndloa* pe 1904 pătariul I. *Cig* pe 1903. *Parța* pe timpul din 1 April 1903, până în 1 Iuliu 1904. *Casina, Beiuș* pe 1904 pătariul al 2-le. *Mirisidu* pe 1903. *Bușag* pe 1902 pătariul al 4-le și 1903 sem. 1. *Reun. Născud* pe 1904 pătariul prim. *Rechitoca* pe 1900 și 1901. *Silaș* pe 1901 sem. 2-le și 1902 sem. 1. *Lozna mare* pe 1903. *Corpade* pe 1904. *Bocsig* pe timpul din 1/4 1904, până în 1/4 1905. *Imbuș* pe 1904 pătariul al 2-le. *Lopadea română* pe 1901 și 1902. *Bucova* pe timpul din 1 Februar 1901, până în 1 Februar. 1903.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Recunoscute ca cele mai bune

Pluguri de oțel,

Grape tăvăluguri,

Mașine de sămănat Agricola

Mașine de cosit, sistem american,
pentru iarbă, trifoi și grâu

Greble de fin, otavă și seceriș,

Presse de paie și de fin

Presse Hydraulice,

Presse de pome, stropitori de
struguri și plante.

Aparate pentru uscarea

pómelor și a legumelor,

se pregătesc după construcția cea mai nouă, premiata, și le spedéză

PH. MAYFARTH & C-nie.

Fabrică de mașini economice, turnătoare de fier și pluguri.

Fundat în 1872 **Wiena III, strada Tabor Nr. 71.** *cu 900 lucrători.*

Premiate cu preste 500 medalii de aur și argint.

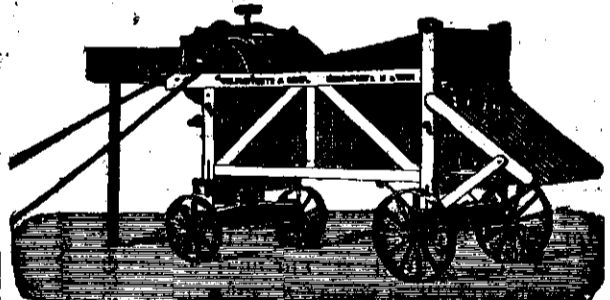
21 (4-10)

La cerere se trimite catalog gratis și franco.

Se caută vîndători și agenți.

Mașină de îmblătit

purtate cu mâinile, cu vitele ori
cu motorii.

Jug pentru vitele de lucru,

Mașină de curățit bucatele, triere, mașină de
frecat encuruz,

Mașine de tăiat nutrețul,

Mașină de tăiat napil, móră de urliuală.

Locomotive, casse, cupătoare,

pumpe rotative,

tot felul de mașine pentru economie,

La esposițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer
— pentru clopote a lui —

Antoniou Novotny

— în Timișoara-Fabrie —

(22) 3-52

dată ce clopotele sînt bătute de o lature prin aceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în

— clopotele găurite —

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădate în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea aș un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toce de metal.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Comunicarea trenurilor

prin gara Küküllőszög (Blas)

(valabil din 1 Maiu 1904).

cătră	g a r a		de la
Teuș — Tövis			
226	persone	persone	102
1246	mixt	mixt	215
735	accelerat	accelerat	904
252	accelerat	accelerat	1228
Copșa — Kis-Kapus			
104	persone	persone	221
216	mixt	mixt	1248
905	accelerat	accelerat	734
1229	accelerat	accelerat	251
S ó v á r a d			
403			
248	mixt	mixt	826
			650

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutateii de respirat, lungorei și tusei sēcii. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Capsic unsóre. Contra durerii de óse, podagreii, reumatismului, récelor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbetrânite bóle le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1.20 și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tineretelor 1 stielă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburii, pecum palpitarea de inimă, ameteii, durerii de cap și altele. Decii cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandez **Laxbonbons** zacharele purgative, plăcute și dulci la luat. Pețul 1 cor.

Chemicală, drogă, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri russice, Parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mână. Articoll cosmetice, oleii pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă. Tóte fórte leftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,
apotecar în Békás-Megyer, 41 Bpest mellett).
12 (8-?)

Cruce saú stea duplă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și invioréză pe lângă garanță: reumă, astmă, (respirație grea), insomnie vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie, nervositate, neapetit, gălbinare, durere de dinți, durere de cap, impotență, influență, precum și ori-ce morb de nervi. Morbosul, care nu se vindecă în timp de 45 de zile folosind aparatul de sub Nrul 88503, își reprimeste banii numai decăt. Acolo unde n'a folosit nici un medicament, cercați aparatul meu; sum convins despre sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburii vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburii mai ușóre.

Spediția centrală de vînzare îi trimite în țară și străinătate cu rambursă, saú dacă banii se trimit înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR
BUDAPEST, VIII, strada Bezerédy Nr. 3.
16 (7-52)

Gratuit:

o cumpenă de casă și o mașină de fier.

Din cauza ímbulzelei prea mari a marfel trimit în tótă lumea renumita și de tótă lumea plăcuta marfă din argintul de Mexico, și aname:

6 lingurițe, 6 furculițe, 6 linguri de masă, 12 lingurițe de cafea, 6 cuțițe de desert, 6 furculițe de desert, 1 lingură pentru supă, 1 lingură pentru lapte, 2 luminări elegante pentru salon, tóte din argint de Mexico,

total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător primesc ca dar, și pe lângă garanță

o cumpenă de casă de o putere
de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și dinlăuntru) despre calitatea căruia primesc garanța pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII, strada Bezerédy Nr. 3.

— Pentru 5 coróne —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

☉ Săpun de toaletă ☉

pregătít din: trandafir, lilie, viole, resedă, jasmín, lăcrămióre.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,
Budapesta, VIII. Bezerédy 3.